

I husets store rum er tidsloommen brudt ved at åbne til kip og etablere en hems med udsigt og ekstra siddeplads.

I Asger Jorns tidslomme

Det er retro – det er hot!

Cobra-malerens hjem på Læsø er genskabt af to københavnske kunstmæcener og skal leve videre som kunstnerbolig

AF BIRTHE LAURITSEN
FOTO: LARS HORN/BAGHUSET

Det var ikke kun fantasien, der skulle på overarbejde. At skrue tiden 36 år tilbage – til dengang det rødkalkede hus med de køkkenblå vinduer og døre stadig genlød af livsnydelsens mange facetter – krævede både visioner, penge og frem for al indsigt.

I dag er Asger Jorns hus på Læsø klar til at tage imod øens borgere, før den officielle indvielse i morgen, lørdag. Allerede på søndag begynder stedet – Bangsbohave – for alvor at leve videre, når professorægteparret Norbert og Vreni Haaf fra Berlin flytter ind. For en stund skal de mærke vingesuset og ånden fra den mand, de om nogen har specialiseret sig i.

Skal slides

Derefter skal primært billedkunstnere kunne udvikle sig i de rammer, den verdenskendte Silkeborg-maler skabte.

»Stedet skal bruges og slides og ikke behandles som et museum eller en helligdom. Det ville være imod Jorns ånd. Der skal skabes og være plads til ro og fordybelse. Man skal drikke, spise, el-

Huset ligger i udkanten af de 25 tønder land natur, der hører med til stedet.

ske på fuld kraft – hvis man lyst,« siger galleriejer Tom Christoffersen.

Sammen med sin svoger, administrerende direktør

Peter Linder, har han skabt en tidslomme fra 1964 til 1973 – de år, da det stråtek- te hus var Asger Jorns fristed i Danmark.

Med billedkunstnerens alt for tidlige død i 1973 blev tiden sat i stå, og de mellemliggende 36 år er på en eller anden måde revet ud af

historien. Faktisk var kapitlet på nippet til at være helt slettet, da de to svogre for tre år siden fik Nana Jorns ja til at købe stedet.

Ved hjælp af gamle tapetruller, fundet efter intens søgen hos diverse forhandlere, er det lykkedes at bringe også væggene i køkkenet tilbage til tidslommen.

I det store rum er der skabt en fotovæg med billeder af Asger Jorn og hans tid i huset.

Et stort fotografi af Jorn er en naturlig del af det store rum.

Kakkelovnen varmede også rummet op i Asger Jorns tid. Det tidstypiske møblement er købt på Bruun Rasmussens Auktioner. Den gamle bjælke har en pendant i den anden ende af rummet. De er en reminiscens fra dengang, der blev bygget på Læsø, hver gang skibsforlis havde leveret tilstrækkeligt med tømmer. Farven på bjælkerne er Jorns.

Hun var Asger Jorns kone, da han døde tre år efter deres giftermål, og hun ønskede ikke at bruge huset på Læsø.

Til gengæld havde hun og parrets søn, Ib Jorn, en vision om, at det en dag kunne få et nyt liv, akkurat som det nu sker.

Det er formentlig forklaringen på, at Tom Christoffersen og Peter Linder fik ja, efter at alle andre i årevis havde fået nej til at købe huset. Sælgers og købers visioner lå på linje.

Men det var også i 12. time, de to københavnske kunstmæcener kom til. Af stuehuset holdt kun vindfanget stand endnu. Resten var sunket i grus, og buske og træer havde slået rod i ruinen.

Til gengæld var den gamle lade, som Jorn indrettede til atelier, stadig intakt.

En detalje, der blev afgørende for, at de nye ejere turde binde an med projektet.

Købt ubeset

Akkurat som Asger Jorn i 1964 under en togrejse havde købt stedet ubeset, købte de det, uden at have været forbi.

Forinden havde Tom Christoffersen fået et præj af billedkunstneren Christian Vind om det forfaldne hus, som han indtil da aldrig havde hørt om. Christian Vind har skrevet om Jorn, og hans melding satte processen i gang.

Nu ligger huset der – genrejst af lokale håndværkere med de byggeteknikker, som også Myrsjø Huse i sin tid anvendte, da firmaet efter Jorns bestilling byggede herligheden om og hævdede bjælkerne, så han ikke slog hovedet imod. Stalden blev

Den grønne farve brugte Jorn ikke kun på væggene i denne stue – den genkendes på en række af hans arbejder, som på litografien over sovebriksen.

indrettet helt efter Jorns hoved. Det første og eneste atelier han i den grad prægede arkitektonisk. Således blev den ene del af høløftet til en hems, hvorfra han kunne studere sit arbejde i et nyt perspektiv.

Jorns farver

Den specielle farvesætning både ude og inde er også efter hans hoved.

Således måtte der skaffes en kalk tilsat røde pigmenter i præcis den farve, Jorn havde anvendt på murværket.

Hele tiden handlede det om at fravriste ruinen farve- og materialeprøver, som kunne bringe de nye ejere sikkert rundt i tidslommen.

Den blå farve på vinduer og døre gav sig selv. Den ene dør sad nemlig endnu i huset, da håndværkerne i maj 2008 rykkede ind.

Den anden var begravet under taget, men fælles for dem var, at de kunne genbruges uden ny maling. Derimod måtte alle vin-

duer fornys – og males blå. Lever man videre direkte fra tidslommen, står tre farver til en renaissance: brun, rød og grøn. Farver, Jorn også brugte i sine billeder.

Køkkenet repræsenterer det røde og det brune. Sidstnævnte malet på det autentiske listeloft og vide-

I husets lille stue står de møbler, der måske betød mest for Asger Jorn. Han havde arvet dem fra sin mor og værnedet om dem. I dækketøjsskabet ligger børnetøj og legetøj til hans yngste søn, Ib, stadig sirligt på hyldeerne.

re ned i en meget bred bort, som måske fortæller, hvor meget loftet i sin tid blev hævet.

»Til at begynde med syntes jeg, det var skrækkeligt med alt det brune. Men jo mere jeg har arbejdet med huset, jo mere er jeg kommet til at holde af farven,« siger Tom

Christoffersen, der finder ro i den. To af de fire røde køkkenlåger er originale. De to andre havde forfaldet ædt, så de måtte genskabes.

»Til alt held har dampspærren virket som en relativ god beskyttelse, da taget og loftet sank sammen, så det meste regnvand er ▶

Caroline E.

Udsalget fortsætter

STOR EILERSEN Udstilling
20 sofaer på lager

www.caroline-e.dk - Ussevej 18 - 2970 Hørsholm - Tlf. 45 79 12 10

Byg med konstruktioner i nyt fuldtømmer
- et stærkt signal om respekt for ædelt håndværk og sund fornuft

mikkelsen
FRAME

www.mikkelsenframe.dk | 96 26 95 20

...I Asger Jorns tidslomme

En lækrog, som Jorn skabte ved at bygge en mur mellem de to længer. Det gav ham samtidig den fornødne privathed.

BørsenFakta Folkene bag

- Tom Christoffersen har i syv år drevet Galleri Tom Christoffersen i Skindergade i København, og han ejer blandt andet en ødegård i Sverige, som stilles til rådighed for galleriets kunstnere. Tidligere havde han et rejsebureau med speciale i den arabiske ørken.
- Peter Linder er administrerende direktør i og ejer af rådgivningsfirmaet Causa Consulting i Hellerup med speciale i lederuddannelse inden for erhvervslivets top og bestyrelser. Han er blandt andet medlem af bestyrelsen for Bruun Rasmussen Kunstauktioner.
- Makkerparret bag redningen af Asger Jorns hus arbejder på etablere en Jorn Fond, der hvert år kan støtte en lovende kunstner. Der er bred interesse i erhvervslivet for at bidrage til økonomien. Redningen af huset er deres private projekt og gennemført uden økonomisk støtte.
- Den officielle åbning af Asger Jorns hus varetages af direktør Jacob Thage, Silkeborg Kunstmuseum, og teaterchef Morten Grunwald, der var primus motor i at overføre Asger Jorns malerier fra galleriejer Børge Birchs hus på Læsø til Østre Gasværk. Malerierne findes i dag på kunstmuseet Arken.

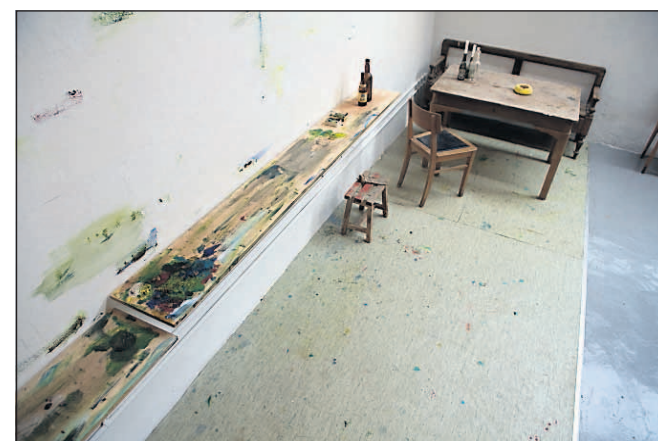
Mændene bag projektet: Galleriejer Tom Christoffersen (t.v.) og administrerende direktør Peter Linder.

Atelieret var – og er – forsynet med en hems, hvorfra Asger Jorn kunne betragte sine billeder på afstand og vurdere, om de var færdige.

Atelieret står stort set, som Asger Jorn forlod det. Fotografier fortæller, at det også var her, der blev debatteret og festet.

I stedet for staffeli havde Jorn disse to hylder monteret på endevæggen – en til store lærreder og en til små. Det var også på dem, farverne blev blandet.

løbet væk fra tomten,« fortæller Tom Christoffersen. Alligevel måtte han og Peter Linder samt deres respektive koner, Lone og Janne, på et større detektivarbejde for at finde tapet som det, Asger Jorn havde i køkkenet, samt det røde linoleum, han havde på gulvet samme sted osv.

»Køkkenet var et centralt sted i Asger Jorns liv. Derfor har vi tilstræbt at gen-

skabe det så autentisk som muligt. Blandt andet er vask og armatur originalt – akkurat som badeværelset kunne genetableres med den oprindelige sanitet.

Gammel nabo

Det var kun nødvendigt at erstatte det nederste af de grønne plasticfliser,« tilføjer makkerparret. At de man-

ge originale møbler findes, kan man takke en gammel nabo, netop afdøde Erland Stoklund, for. Som forfaldet i stuehuset skred frem, sørgede han for at flytte møblerne over i atelieret.

Åben tidslomme

Mens atelieret er genskabt 99,9 pct. som på Asger Jorns tid, så fremstår den ene halv-

del af stuehuset 90 pct. som det var oprindeligt. Derimod er det store rum i den anden ende blevet moderniseret ved at åbne det til kip og skyde en hems ind til udsigt og yderligere fordybelse. Med tiden skal reolen rumme Jorn-litteratur – både de bøger, han skrev og de bøger, der er skrevet om ham.

»Det skal give inspiration til de kunstnere, der i frem-

tiden kommer til at bo i huset. Ikke fordi de skal kopiere ham – tværtimod. De skal finde inspirationen til – som ham – at gå helt deres egne veje. Nye veje, til gavn for videreudviklingen af dansk kunst,« siger Tom Christoffersen.

Tidslommen er åben.